

Journal,

Van de Reyse van de Vlote uyt de Vereenighde
Nederlanden na

BRASILLEN,

Vervattende alles 't gene is voorgevallen:

MITSGADERS,

De Batalie tusschen den Heere Ghenerael Sigif-
mundus Schoppe, ende den Ghenerael van de
Portugiesen.

Beginnende van den 17 Januarij Anno 1648. tot den
seven-thienden May.

Alles beschreven door een Capiteyn Luytenant van het Legher
van den boorz heer Generael Sigismundus Schoppe.

A M S T E R D A M,

Gedrukt by Jan van Hilten, Boekverkooper in de Beurs-straet,
in de geborduyrde Handtschoen, ANNO 1648.

Nat wy tot ses mael onder zepl geweest waren/zijn wy den 17 Januarij 1648. eyndelijcken van de See van Zeelandt wyghelopen; dien selven nacht de Hoofden ghepasseert / ende quamen booz storm in Doxtlandt ingelopen; aldaer acht dagen gelegen hebbende/ zjin met eene bequame wint wederom t'zepl ghesaen / met noch twee van onse Schepen/ welcks wy aldaer bonden: In de Canael hadden wy mede eene harden storm/ van ontrent 24 wyzen; passeerende de Spaensche Zes/ quamen aen de Canarische Eplanden / onsen cours settende na het Eplandt Sint Vincent/ aldaer wy wederom een stercke krebade kregen / van ontrent een halve wyze: 36 Orhoofden water aen het Eplandt inghenomen hebben/ ende 14 a 15 Bocken geschoten/ ginghen den berden dagh daer na t'zepl/ ende quamen den 29 Meert (s mozzghens metten daghe) booz het Landt varr Brasilien / tusschen Sintē Lecke ende de Caep Sint Augustijn, aldaer wy dicht boozby liepen/ ende 9 Schepen van de Doxtugiesen op aucker sagen legghen/ met 20 Caraveels/ gheladen met Supker: Alsoo langhs de kust zepiende/ kregen in 't gesicht 4 Krupfers van het Rieck / ende sonden een Boot aen deselbe / om pets nieuws te vernemen / van dewelcke wy alles goets verstonden/ ende datter dese nabolgende Prjzen opgebracht waren / naamelijcken:

St. Ioan Baptila.
 Noffa S^{ra}. de Carma.
 Noffa S^{ra}. de Victoria
 & Boaventura.
 Caravellē St Anthony.
 Noffa S^{ra}. d'Emparo.
 Noffa S^{ra}. de Concessaon.
 Alma Sanctos.
 St. Anthony.
 St. Anthony idem.
 Sr. Anthony d'Guarda.
 Bon Iesu d' Boucas.
 St. Anthony.
 Noffa S^{ra}. de Concessaon.

} Wp Gerrit Derhagen/ Capiteyn op den Doulphijn.
 Wp Leendert Cornelissz / Capit. op de Hasewint.
 Wp Marcus Hartman / Capiteyn op den Eendracht.
 Wp Jacobi Ezechielssz/ Capiteyn op het Foret.
 Wp Coznelis hoose / Cap. op 't Fregat Armuyden.
 Wp Capit. Gerrit Derhagen/ op den Doulphijn.
 Wp Gerrit Derhagen boozs.
 Wp Lucas Pol/ Capiteyn op den Arent.
 Wp Marcus Hartman/ Cap. op den Eendracht.
 Wp hector Cornelissz/ Capit. op den Harder.
 Wp Jan Christoffelsz/ Capiteyn op den Elias.
 Wp Adriaen Prjz ende Marcus Hartman.
 Wp Outger Walichsz/ Capiteyn op de Sterre.

Den 30 Meert lieten wy ons Ancker inde gront ballen booz het Rieck: den selven dagh wierden twee Prjzen in de gront gheschoten / ende ginghen twee Capiteynen met een Schipper aen Landt.

Den 31 zjin wy metten dage met ons volck aen Landt ghetreden / ende na dat ich ontrent een wyze met het volck op Anthony Faes hadde halte gehouden/ kregghen wy orzde van den Generael Schoppe / om na de Effogades te trecken/ in het wiptenwerck/ ofte 't nieuwe quartier/ twelke aende Schants van de Effogades is ghemaect / ende waren aldaer 10 groote Tenten ghesfelt/ in dewelcke in peder 100 mannen konden loeeren.

Den Dyandt lagh booz ons verdcelt van de zuyt-woeck aen de Zes/ tot den

**Woozt-hoek aen de Stadt Olinda, sterck ontrent 8000 mannen/onder 4 Com-
mandeurs/ namentlijcken Camaron over de Brasiliaren/Heyndericke de Dieo
over de Pegeros/ Ian Fernando Viere over de Boeren/ Andree Fidael over de
Soldaten; legghende ontrent een Musquet-scheut van ons / bp een Schants
op een wel-gelegen pas / ende een Waterje / waer van sy over eenige maenden
sterck op het Recif hadden geschoten.**

Den 3 April wierden Placcaten aenigheflaghen / waer in alle Overloopers
soo wel Portugiesen als Soldaten / welke wederom komen / vermaent wier-
den / dat se souden gepardonneert zijn.

Den selven dagh wierden twee Pijssen met Supcheren inghebzacht. Van
de Caep Sint Augustijn waren geuen ses Carabelen / of ten minsten krygen wip
de helst.

**De Stadt van het Recif is wel versien / midtsgaders 't Water-Casteel/
't Landt-Casteel / de Vijf-hoek / Anthony Faes / de Dyp-hoek / Rio Gyan-
de / Cammarika / 't Fort Pariba / Schants de Zyupn / ende de Pfogades.**

Den 4 April is Capiteyn uyt den Oven / als Ambassadeur van den Gene-
rael gesonden / met een knecht / welke een wit Vaendel droegh / ende 2 Com-
petters / welke geduyzigh bliesen / te paerde na den Dyandt ghereden / bp de-
selve komende / vzaegghden wat haer begeerte was ; wierde gheantwoort / dat
in 41 met huij uyt den name van den Generael Schoype wilde spreken ; maer
deselve riepen anders niet dan gaet werch ; wy hebben vooz u anders niet dan
kruyt en Aoot / ende de punt van den Degen : quam alsoo gemelde Capiteyn
(twee upzen uyt geweest zijnde) wederom hier binnen.

Den selven dagh wierde wederom een Caraveel met Supcher inghebzacht/
ende van den 5. 6. 7. 8. 9. tot den 11 Supcheren verkocht / sonthjds 2 a 300
Kisten op eenen dagh / de stobe van 45 tot 55 Schellingen.

Den 5 was den Colonel Carpentier ghesondt in de kercke / daeghs daer na
overleden / ende wierde den 8. in 't Klooster op Sint Anthony Faes begraven.

Tusschen den 5. ende 6. 's nachts / is een Caraveel dooz de Zyugge (welcke
tusschen Anthony Faes ende het Recif leyt) komen dypven / ende nam een
groot stuk van de Zyugge werch : Het Caraveel heeft tusschen den Dyp-
hoek ende de Vijf-hoek / tot op de gront / aldaer den Dyant in 't Bosch ende
hare Schants lagh ; deselve quamen 't op den middagh in byandt sieken / ende
bzande tot 's anderen daeghs.

**Den 6. ende 7. quamen wederom 2 Pijssen in met Supcher ende Taback.
't Canon / Affuyren / ende alle Ammonitie (aen het Recif gekomen) wierde den
selven dagh gelost uyt de Schepen.**

Den 9 heestmen Bzeven na het Leger van den Generael Schoype (liggen-
de tot Cappasina ende Brassaw) ghesonden / om te versoeken dat hy op het
spoedighste bp ons aen 't Recif wilde komen / waer van op dato oock al eenige
Carabelen arrivierde.

Den selven dagh wierde aen alle plaetsen generale monsteringe gedaen / ende
11 oude Compagnien onder andere ghesceken. De Woot-Officieren houden
haer tractement tot dat het volkomen secours uyt het Vaderlant sal gekomen
wesen.

Den 10 dito wierden 800 mannen gepreest / soo Pegeros als andere / om pe-
der een te dzagen 30 pondt gewicht / 't 31 kruyt / Hogelen / Lonten ofte ande-
re kringhs-saken / welke teghens den 14 alle moeten ghereet wesen / soo van
Coop-

Loopbaer op ofte andere gepuyde Schepen / uyt genomen de Oozlogs-Sche-
pen / van de welke van peder 6 Matrosen zyn gecommantteert / om 't Canon
te trecken.

De Soldaten ontfangen alle weken haer rantsoen in goet Vleesch / Speck /
Erwteten / Gozt / Wijn ende Gelt. Van daghe tot daghe werdt gesept dat het
nieuwe volck twee maenden gagie sal ontfangen; 't soude al geschiet wesen / in-
dien dat de Colonels hadden willen verstaen 't gelt tot soodanige puyse te ont-
fangen gelijk het hier gaet.

't Woensdaghs wierde hier Widdagh gehouden / ende alles gereet gemaeckt
om in 't Veldt te gaen.

Den 11 een Engels-man in ons quartier opgehangen / daer na wederom
afgedaen / ende aen sijn rechter been gehangen / met het hoofd om laegh; hy had-
de 't water willen vergeven / de Schepen in byant steken / ende was daer-en-
boven ober-gelopen.

Den selven dagh wierde belast op lijf-straffe / dat alle Matrosen moesten aen
boort zyn; de Apothekers winkel (van de Compagnie) gestoten / om datter 30
Kisten met Medicamenten moesten gereet wesen vooz het Leger / welke van
30 Pegeros sullen gedragen werden.

Acht Veldt-stuckjens salmen in 't marchceeren gebuycken.

Den 12 dito quam alle het volck van Cappacina ende Gzossaw by ons
Leger / uyt genomen drie Compagnien / welke aldaer gelaten werden. 12000
Cardoesen werden gereet ghemaecht : op den Timmer-werf 12 Chaloupen /
zijn al gereet / waer aen de Scheeps-Tunmerlieden (uyt het Vaderlandt ghe-
komen) drie gulden ende de kost / 't daeghs gewonnen hebben.

Den 16 wierden eenige Caravelen ende Chaloupen geladen / welke daeghs
daer na sullen uyt loopen met poyviant / kassen met Monten / kassen met Hoge-
len / ende tonnen met Pulver na 't Leger. Op Anthoip Faes liggen 8 groote
Chaloupen gereet.

Den selven namiddagh ten 4. upzen gaf den Generael Schoppe ordze / (na
dat daegs te vooren alle Regimenten haer Diverses / ende vooz acht dagen kost
ontfangen hadden) om dien aenstaende nacht ten een upze ghereet te wesen om
te marchceeren: Den Wyant die hare wachten hadden op de Wonen / ende ons
by dage konde sien marchceeren / hadden bespeurt dat by ons in de Wont guar-
de gekoyen waren 9 Compagnien van 't Regiment van den Colonel van den
Wyande. / ontrent 200 Tapopers / ende riepen meenichmael teghens ons
okacioris, &c.

Om haer te besoecken is den Generael Schoppe met alle de Regimenten van
Anthoip Faes ende het Kerif / stillekens in der nacht by het nieuwe volck ge-
homen / ende vooz het aenbyken van den dagh stonden wy vooz het Bosch / in
de leechte / in batalie / sterck ontrent 7000 mannen / altemael uyt gelesen volck;
want alle de ghene welke eenich ghebyck aen de beenen hadde / ende noch on-
langhs sieck waren gheweest / die wat te kleyn of te jonck waren / wierden in
de Schantse gelept / op dat een peder wel dispos ende bequaem tot marchceeren
ende dachtten mochte wesen. Den Gheenerael dede mede belasten dat men na de-
gene / welke achter bleef / niet soude wachten.

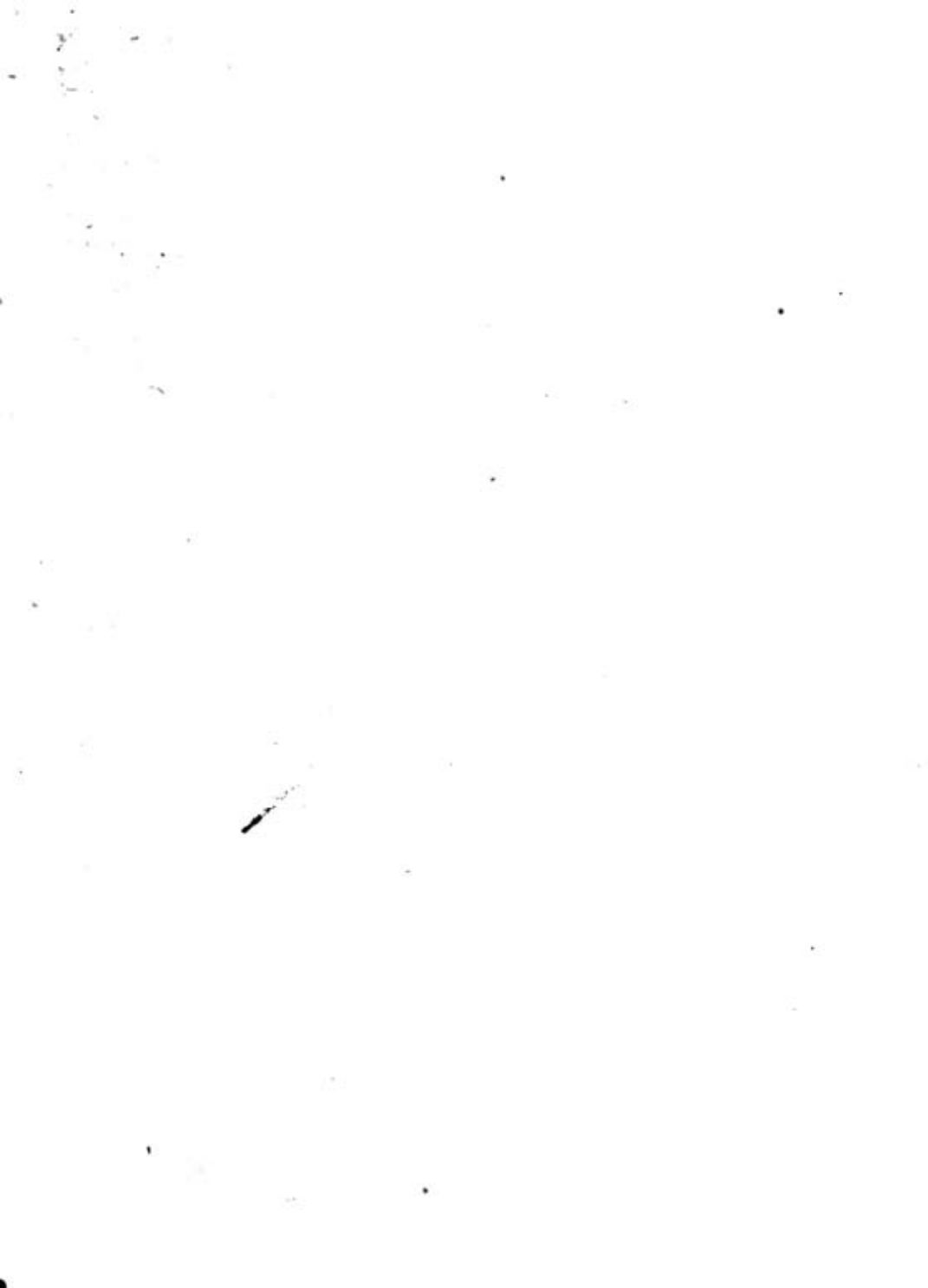
In soodanige posture is den Generael met vliegende Vaendelen / Trompet-
ten ende volle Crommelslagh ghemarchceert in goede ordze / vooz uyt sendende
alle de Compagnien van de Duppzoers / met drie verloozen Croupen / marchce-
rende

ende met twee vleugels / waer van den gemelden Sigismundus Schoppe de
eene commandeerde ende lejde / ende den Colonel van den Bzande d'andere;
d'eene Troupe trock aen de rechter handt vooz het Bosch / ende d'andere obet
de Schooren / dooz het water / dat leegh was / na seker Doop / daer by een Ca-
sael licht / den rechten pas na de Bzabantsche Meulen.

Gemelde vooz-troupen hebben eenighe schermspelen met den Bpandt ghe-
houden / maer kregen niet een ghequetste. 11 Blancken waren met 200 Ca-
popers in een verlozen Troup geweest / ende waer dat sy vernamen dat eenige
Portugiesen lagen / zijn soo furieus aengeballen / dat se hun in route brachten /
ende op een reys wel 40 nederhacften; van d'onse wierde 2 Capopers gequetst /
d'eco in sijn rugge gesteken met een Stekade / ende den anderen ghehouden in
het dick van sijn been.

Den 18 na dat de Sonne een upze gescheenen hadde / quam den Generael dooz
het Bosch marcheren / ende bonde den Bpandt in posture op een Bergh / wel
in haer voozdeel. Acht kleyne Delt-stuckjens (schietende kogelen van 6 pon-
den) wierden gestelt op den Bpandt / in drie ghedeelte. 't Regiment van den
Heer Schoppe trock niet het Regiment van der Elst vooz upt / teghens den
Bergh; 't Regiment van Capiteyn zalig: Carpentier (ghelept van den Luy-
tenant Carel Kerwe) marcheerde bezyden / onder den Bergh; den Colonel
Hoest met sijn Regiment ende Colonel Binck ten midden / ende avanceerden
so den Berg op; van dewelcke den Bpant so gruwelijcken schoot / of 't hagel-
den / en stonden als mannen / waren gemonteert gelijk als men de Romeynen
schildert / met Bzossen tot onder de knien / de Bzoecken boven de knien / ende de
Armen opghestroot: 't Regiment van den Bzande / ende 't Regiment van
Joncker Willem van Hourijn / upr het Bosch komende met de Arrierguarde /
sagen den Generael Schoppe als desperaet / met sijn paert tusschen den Bpant
in ende dan weer upt / om dies wil dat den Bpant 2 stuckjens met drie Waende-
len van ons hadde vermeestert; Colonel van den Bzande dit siende / troupten
sijn volck hozt op / ende nam den Degen in de handt / hem stellende op 't eynde
van 't voozste ghelid / seggende; Lustigh mijn vrome Soldaten, nu kont ghy cere
behalen, ende uwe Vyandt overwinnen, toont u nu als Leeuwen; ende marcheerde
alsoo niet het geheele Regiment; opklimmende den Bergh / aldaer meest d'an-
dere Regimenten verstroopt ende gequetst waren / ende dooz den Bpant liepen;
in boegen dat de Musquetiers van den Bzande / vijf repen hare Musquetten
losten / ende gestadigh soo indzongen / dat den Bpandt moeste retireren; Jon-
cker Willem met sijn Regiment secondeerde 't Regiment van den Bzande / ende
indien 't Regiment dat in den pas lach sijn bebooir ghedaen hadde / soude den
Bpandt tenemaal op de vlucht gebzacht sijn gheweest: Kerwe wierde ghe-
schoten / ende 't Regiment op de vlucht / meenden te eschapperen na het Bosch /
echter liepen in 't Moerasch / waer in eenighe verdzoncken / de reesteerende qua-
men weder na ons toe.

Den Bpandt aen die zijde nam daer over weder couragie / ende wilde den
Bergh niet verlaten. De twee voozst stuckjens ende drie verlozen Waende-
len kregen wy wederom / ende gheraecten alsoo op den Bergh in 's Bpant
quartier / ende den Bpandt bleef in 't hangen van den Bergh aen d'ander zijde:
Dit gevecht is soo furieus geweest / datter gheseyt wert oopt in Bzasilien is
gheschiet / ende dupzden meer dan ses upzen / toepende aen wederzijden niet an-
ders / dan / lae doot de honden.

Gemelden Bergh is gelegen half weggen van het Récif ende de Caep/was by-na bedeckt met ghequetsten ende dooden / doch by ons (Godt lof) d'overhandt; wy dzeven den Vpandt in sodanighe furie af / dat de gebluchte in onse handt quamen. Den Generael van den Vpandt sat op een wit paert / toonde groote couragie aen sijn volck.

In dese Batalie zyn van de onse over de 300 gemeene Soldaten ghebleven/ behalvens de gequetsten. Den Vpandt hadde ontallighe vele doden/ ende lagen tusschen ons ende hem den 19 ende 20 noch onbegraven.

Den Colonel Schoppe was in den Enckel geschoten. Colonel Hoest (na dat hy 2 schoten hadde ontfangen) schoot noch eenen doot met sijn Pistool/ ende trock sijn Degen; den Vpandt vzaeghe of hy quartier wilde hebben? hy riep neen/ ende wierde alsoo op de plaets doot gheschoten: Colonel Jonckers Willem is mede gequetst; mitsgaders den Colonel Eist. Karwe (welcke het Regiment van Carpentier commandeerde) gevangen. Den Colonel van den Vzande is by absentie van den Generael Schoppe / het Commandement opgedragen/ ende kreegh ordere van den Bergh na het Welck-huys (aldaer een water tusschen beyde is) te retireren. De gequeiste wierden met Booten nae het Récif ghebracht. 9 Schepen van onse Plote werden hier noch verwacht; 7 zyn aen sint Vincent gesien.

Den Vpandt heeft in alles 11 Vaendelen van ons behouden.

De Batterije van de Portugiesen (waer van sy het Récif beschoten) vonden wy verlaten: Van daer gingen de onse in Oliuda, ende vonden in deselve niet een Mensch/ innemende de steene Redoute: De Portugiesen dzeven ons daegs daer na wederom upt/ met verlies van een Capiteyn ende twee Soldaten.

Den 7 May zyn alhier wederom opgebracht 5 Drijfen/ te weten / 2 kloecke Schepen/ ende 3 Carabeels/ geladen met 1800 Kristen Supcker / ende 150 Kristen Cabgch/ behalvens andere goederen.

Den 17 dito heeft men de Soldaten gemonstert/ ende gelt ghegeven; deselve gaen daghelijcks met stercke parthpen in't Landt. Den Admirael Witte Wittenz is met 14 wel-gemonteerde Schepen ende andere/ tot 26 in't ghetal/ met twee Vzanders / van het Récif t'zepl ghegaen / waer't op aenghesien is/ weetmen niet. In alles zyn alhier gearriveert 92 Vaendelen.

E Y N D E.